

Konkretyzacja metodyki analitycznej SUMP

Warsztaty - Projekt Pilotaż SUMP

WOLAŃSKI

OD 12 KROKÓW PLANOWANIA ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ DO METODYKI KONKRETNEGO SUMP

dr Michał Wolański

UPORZĄDKOWANIE POJĘĆ

Metodologia

- Ogół metod danej nauki – z reguły metodologia nauk ekonomicznych, socjologii, nauk technicznych itp.
- Czasami błędnie mówi się o „metodologii badania”, czy „metodologii projektu”, ale nie jest to poprawne
- Metodologię SUMP określają podręczniki unijne – ogół metod sporządzania SUMP

Metodyka

- Zbiór metod danego projektu
- Metodykę konkretnego SUMP określa OPZ i ew. oferta wykonawcy (jeśli ją oceniamy) lub plan działań przy sporządzaniu SUMP in-house
- Metodyka powinna zawierać wykaz metod i wielkość prób

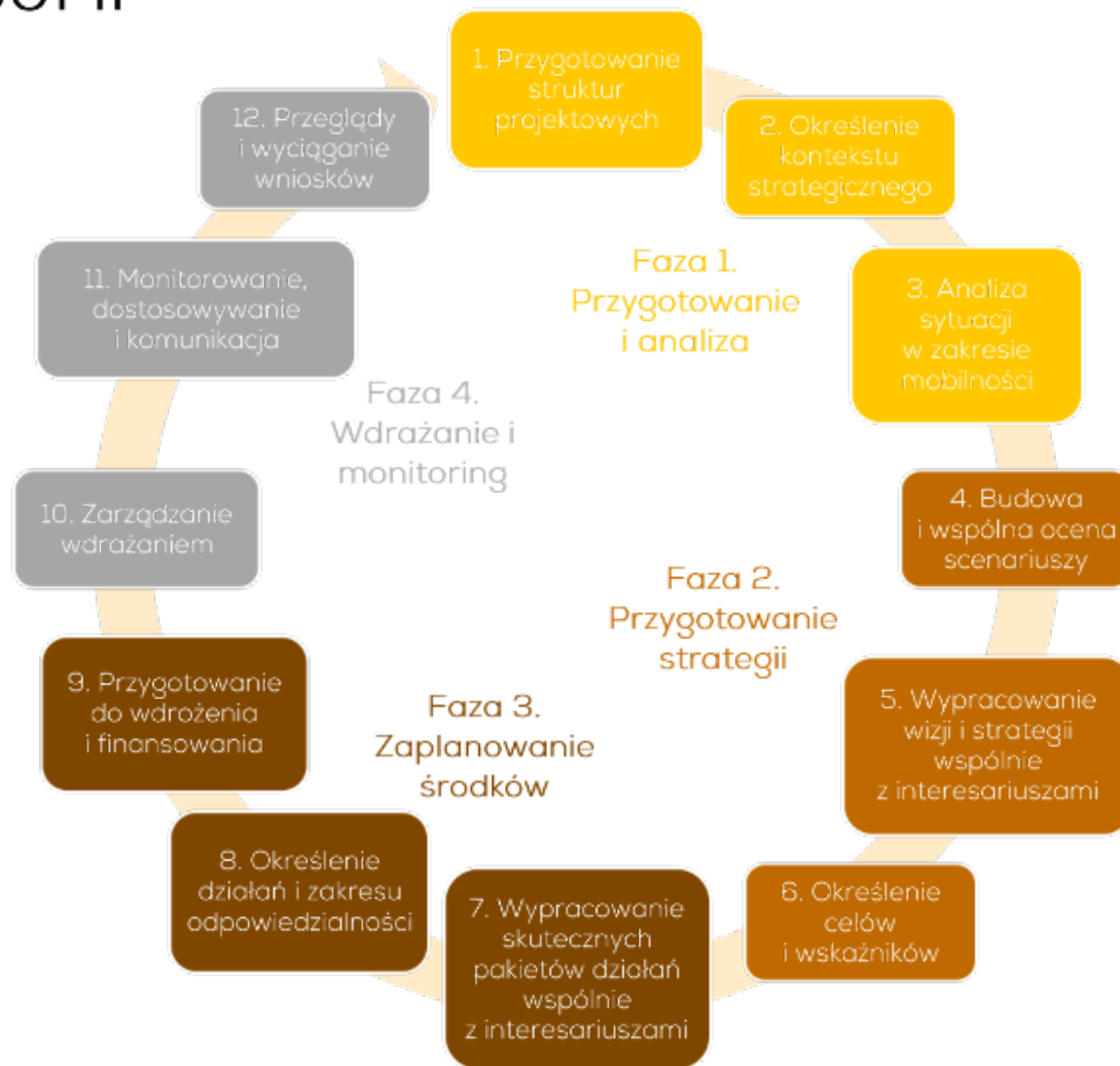
Metoda

- Pojedynczy sposób pozyskiwania lub analizy danych
- Np. wywiady domowe (metoda ilościowa), wywiady telefoniczne (metoda ilościowa), badania focusowe (metoda jakościowa), mikromodelowanie, makromodelowanie

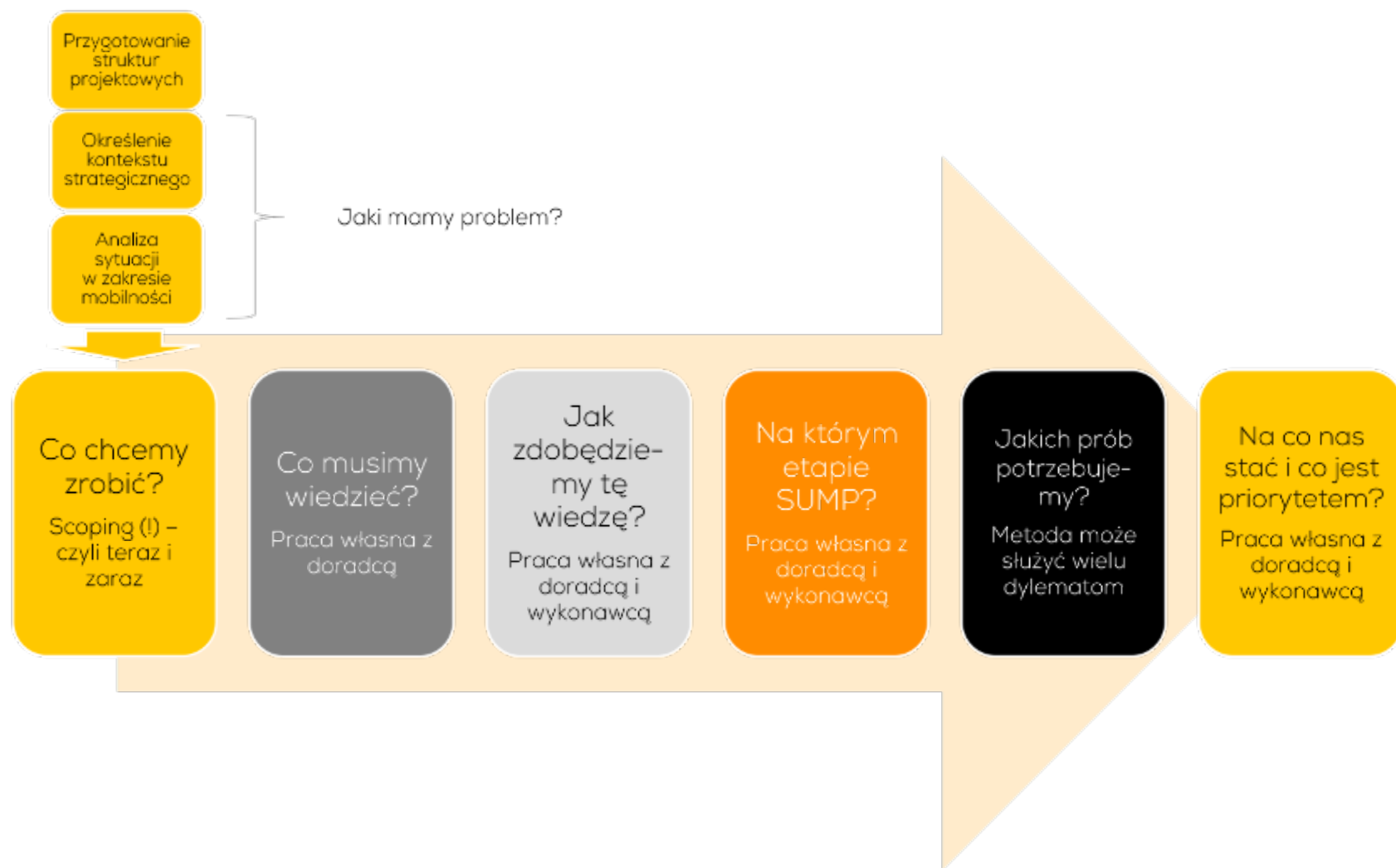
Narzędzie badawcze

- Pojedynczy przedmiot służący realizacji badania – np. kwestionariusz, scenariusz, formatka danych do analizy, oprogramowanie
- Narzędzia wypracowywane są w toku projektu, niektóre powinny podlegać uzgodnieniu z zamawiającym (z pomocą doradcy)

CYKL SUMP

SCHEMAT DOBORU METODYKI

FAZA 1. PRZYGOTOWANIE I ANALIZA

Przed i po
specyfikacji
SUMP

1. Przygotowanie struktur projektowych
2. Określenie kontekstu strategicznego
3. Analiza sytuacji w zakresie mobilności

- Desk Research – Przegląd dokumentów i analiza ekspercka, podsumowana np. analizą SWOT
  - Analiza dokumentów planistycznych, strategicznych i środowiskowych (np. bezpieczeństwo ruchu drogowego, hałas, emisje, dostępność, efektywność systemów transportowych)
  - Analiza wcześniejszych badań
  - Analiza planów, projektów wniosków inwestycyjnych
  - Analiza instytucjonalna
- Badania jakościowe / konsultacje społeczne
  - Warsztaty z interesariuszami samorządowymi – zarząd oraz rada miasta, pracownicy merytoryczni urzędów, jednostki organizacyjne miast, inne JST (sąsiednie miasta, powiaty, województwo)
  - Warsztaty z mieszkańcami i NGO
- Badania ilościowe (eksploracyjne)
- *Modelowanie ruchu*

FAZA 2. PRZYGOTOWANIE STRATEGII

Scenariusze jak
rozwiązać
zidentyfikowane
problemy

4. Budowa i wspólna ocena scenariuszy
5. Wypracowanie wizji i strategii wspólnie z interesariuszami
6. Określenie celów i wskaźników

- Badania jakościowe / konsultacje społeczne:
  - Warsztaty z interesariuszami samorządowymi i rządowymi – zarząd oraz rada miasta, pracownicy merytoryczni urzędów, jednostki organizacyjne miast, inne JST (sąsiednie miasta, powiaty, województwo), agencje oraz centralne urzędy rządowe
  - Warsztaty z mieszkańcami i NGO
- Ekspertyzy środowiskowe
- *Analiza wielokryterialna*
- *Analizy statystyczne i geoprzestrzenne*
- *Modelowanie i prognozowanie ruchu*

FAZA 3. ZAPLANOWANIE ŚRODKÓW

Wybór i
doprecyzowanie
scenariuszy

7. Wypracowanie skutecznych pakietów działań wspólnie z interesariuszami
8. Określenie działań i zakresu odpowiedzialności
9. Przygotowanie do wdrożenia i finansowania

- Badania ilościowe
- Badania jakościowe / konsultacje społeczne:
  - Warsztaty z interesariuszami samorządowymi i rządowymi – zarząd oraz rada miasta, pracownicy merytoryczni urzędów, jednostki organizacyjne miast, inne JST (sąsiednie miasta, powiaty, województwo), agencje oraz centralne urzędy rządowe
  - Warsztaty z mieszkańcami i NGO
- Ekspertyzy środowiskowe
- *Modelowanie ruchu*
- *Analizy statystyczne i geoprzestrzenne*
- *Analizy prawne*

10. Zarządzanie wdrażaniem

11. Monitorowanie, dostosowywanie i komunikacja

12. Przeglądy i wyciąganie wniosków

- Badania ilościowe
- *Badania jakościowe*
- *Konsultacje społeczne:*
  - *Warsztaty z interesariuszami samorządowymi* – zarząd oraz rada miasta, pracownicy merytoryczni urzędów, jednostki organizacyjne miast, inne JST (sąsiednie miasta, powiaty, województwo)
  - *Warsztaty z mieszkańcami i NGO*
- *Eksperymenty*
- *Analizy środowiskowe*

WOLAŃSKI

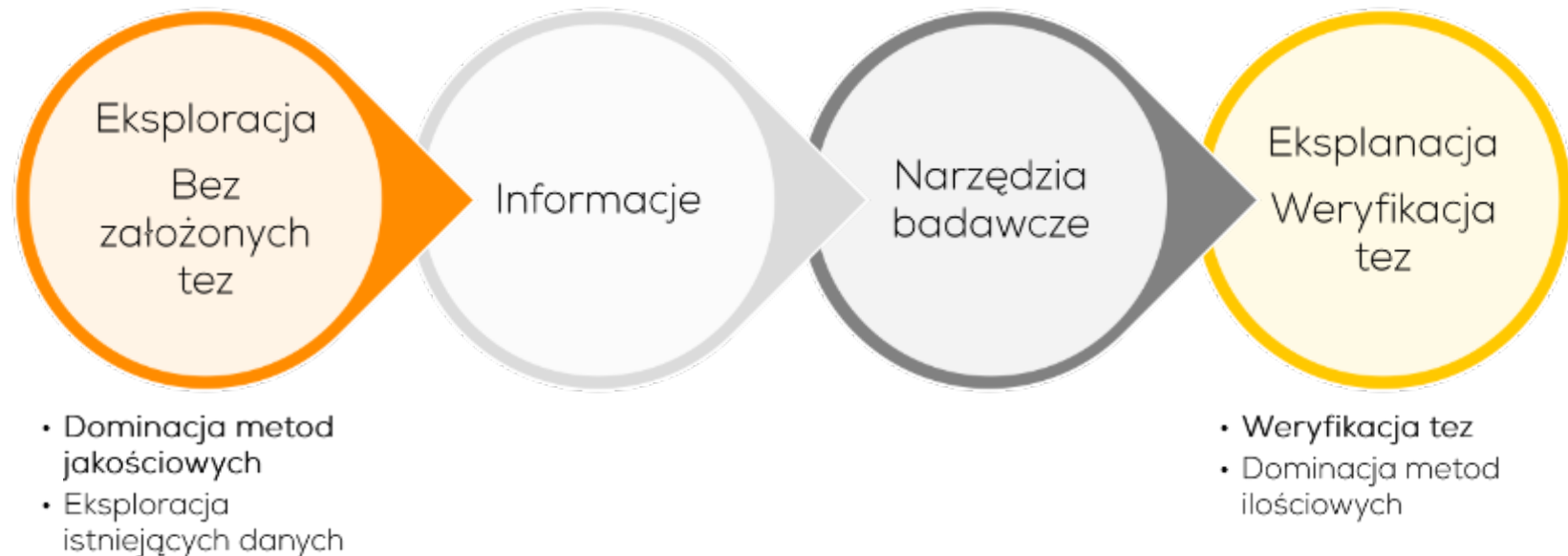

SPECYFIKA NAJWAŻNIEJSZYCH METOD SUMP W PIGUŁCE – Z UWZGLĘDNIENIEM WYZWAŃ PANDEMII

dr Michał Wolański, Mateusz Zaremba

EKSPLORACJA I EKSPLANACJA

Wiele metod może służyć zarówno eksplanacji, jak i eksploracji, ale rzadko na raz

DESK RESEARCH – PRZEGLĄD DOKUMENTÓW

W jakim celu?

- Scoping - diagnoza stanu wyjściowego
- Określenie istniejących zamiarów

Jak odnieść sukces?

- Sięgając zarówno do diagnoz, jak i rekomendacji
- Analizując również dane operacyjne (np. sprzedaż biletów, dane operacyjne komunikacji miejskiej, modele ruchu)

Jakie błędy można popełnić?

- Patrząc tylko przez pryzmat dokumentów, a nie kontaktów z instytucjami
- Pominąć dokumenty z zakresu ochrony środowiska lub planowania przestrzennego

Co w trakcie pandemii?

- Bez zmian

Na jakim etapie?

- Jak najwcześniej

JAKOŚCIOWE METODY BADAŃ RYNKU

W jakim celu?

- Poznanie zwyczajów i poglądów określonych grup mieszkańców
- Postawienia tez do dalszych badań

Jak odnieść sukces?

- Dobierając odpowiednie grupy (niekoniecznie reprezentatywne)
- Układając odpowiedni scenariusz (od ogółu do szczegółu)
- Weryfikując wyniki „twardymi” metodami

Jakie błędy można popełnić?

- Doprowadzić do konfrontacji
- Badań osoby skrajnie niechętne zmianie
- Wprowadzić mylnie pojęcie reprezentatywności lub zakładać reprezentatywność

Co w trakcie pandemii?

- Możliwe robienie on-line
- Rekrutacja kwestionariuszowa

Na jakim etapie?

- W zasadzie na każdym

ILOŚCIOWE METODY BADAŃ RYNKU

W jakim celu?

- Weryfikacja określonych tez lub poznanie zwyczajów i poglądów ogółu społeczeństwa

Jak odnieść sukces?

- Przygotowując kwestionariusze w oparciu o badania jakościowe i dobrą definicję problemów
- Dbając o reprezentatywność próby

Jakie błędy można popełnić?

- Brak koncepcji co badać, tez badawczych
- Nie przewidzenie ważnych zależności, ograniczenie się do niepełnej kafeterii odpowiedzi
- Pozyskanie „wymówek”, a nie motywacji

Co w trakcie pandemii?

- Więcej form internetowych i telefonicznych
- Zaniechanie wywiadów domowych oraz dzienników podróży
- Ograniczona możliwość zbierania opinii nie odnoszących się do specyficznego „tu i teraz”

Na jakim etapie?

- Na każdym, najbardziej w fazie 1 (eksploracja) i 3 (eksplantacja, weryfikacja tez)

KONSULTACJE SPOŁECZNE

W jakim celu?

- Prowadzenie dialogu z kluczowymi interesariuszami – słuchanie, ale również mówienie
- Poznanie zwyczajów i poglądów określonych grup mieszkańców

Jak odnieść sukces?

- Odpowiednio angażując różne grupy (mieszkańcy, NGO, urzędnicy, decydenci), szanując rolę każdej z nich
- Pozwalając wypowiedzieć się każdemu, nie dając się zakrzyczeć – np. stoliki

Jakie błędy można popełnić?

- Wprowadzić mylnie pojęcie reprezentatywności
- Szukać na siłę 100% konsensusu
- Pominąć informację zwrotną (dialog!)

Co w trakcie pandemii?

- Możliwość robienia zdalnie

Na jakim etapie?

- Na każdym

EKSPERTYZY PRAWNE

W jakim celu?

- Określenie wykonalności niektórych rozwiązań

Jak odnieść sukces?

- Definiując jasno problem
- Wymagając doradztwa prawnika specjalizującego się w danym obszarze

Jakie błędy można popełnić?

- Pominąć i uzyskać rekomendacje zbyt ogólne i nieoperacyjne

Co w trakcie pandemii?

- Bez zmian

Na jakim etapie?

- Głównie – planowania środków, ale to nie jest zasada

EKSPERTYZY ŚRODOWISKOWE

W jakim celu?

- Minimalizacji wpływu SUMP na środowisko

Jak odnieść sukces?

- Formułując problemy i cele środowiskowe już na początku
- Uwzględniając kryteria środowiskowe na każdym etapie

Jakie błędy można popełnić?

- Sprowadzając je do procedury formalnej

Co w trakcie pandemii?

- Dystans do danych aktualnych, ale też ciekawe dane w warunkach zmniejszonego ruchu

Na jakim etapie?

- Na każdym

ANALIZY STATYSTYCZNE I GEOPRZESTRZENNE

W jakim celu?

- Uzmysłowanie sobie skali określonych zjawisk

Jak odnieść sukces?

- Jasno i wcześnie precyzując zasób wiedzy do zgromadzenia i przeanalizowania

Jakie błędy można popełnić?

- Zapomnieć o obowiązku zgromadzenia przez wykonawcę ważnych, lecz żmudnych do pozyskania danych

Co w trakcie pandemii?

- Bez zmian

Na jakim etapie?

- Głównie analizy i planowania środków

PROGNOZOWANIE I MODELOWANIE POPYTU

W jakim celu?

- Weryfikacji wzorców zachowań
- Odzworowywania różnych zmian w systemie transportowym
- Porównanie potencjalnych efektów realizacji różnych scenariuszy inwestycji (głównie infrastrukturalnych)

Jak odnieść sukces?

- Posługując się modelem ruchu przy lokalizowaniu obwodnic, nowych korytarzy transportowych, węzłów przesiadkowych

Jakie błędy można popełnić?

- Oceniając działania, których modele „nie znają”
- Ocena inwestycji w oderwaniu od podejmowanych działań „miękkich” (promocyjne, edukacyjne i regulacyjne)

Co w trakcie pandemii?

- Nie wykonywać pomiarów ruchu, bazować na danych sprzed pandemii

Na jakim etapie?

- Najlepiej na wszystkich

W jakim celu?

- Metodyczny wybór najlepszego wariantu

Jak odnieść sukces?

- Uwzględniając istotne różnicowanie wariantów, w tym kryteria środowiskowe, bezpieczeństwa, zrównoważonego rozwoju
- Wspierając eksperymentami i pilotażami oraz modelowaniem

Jakie błędy można popełnić?

- Pominąć obiecujące warianty
- Pominąć istotne oddziaływanie – zwłaszcza w przypadku działań miękkich

Co w trakcie pandemii?

- Bez zmian, poza trudnościami z pozyskaniem niektórych działań wejściowych

Na jakim etapie?

- Selekcji scenariuszy

EKSPERYMENTY

W jakim celu?

- Zmiana myślenia społeczności lokalnej
- Pokazanie rozwiązań alternatywnych

Jak odnieść sukces?

- Jasno i wcześnie przedstawić planowane działanie, zadbać o promocję eksperymentu (np. po przez wydarzenie)

Jakie błędy można popełnić?

- Wybór złego okresu do przeprowadzenia eksperymentu, brak wcześniejszej informacji - element zaskoczenia dla społeczności lokalnej

Co w trakcie pandemii?

- Ograniczona możliwość realizacji

Na jakim etapie?

- W zasadzie na każdym

COVID A METODYKA

COVID – SZANSA CZY ZAGROŻENIE?

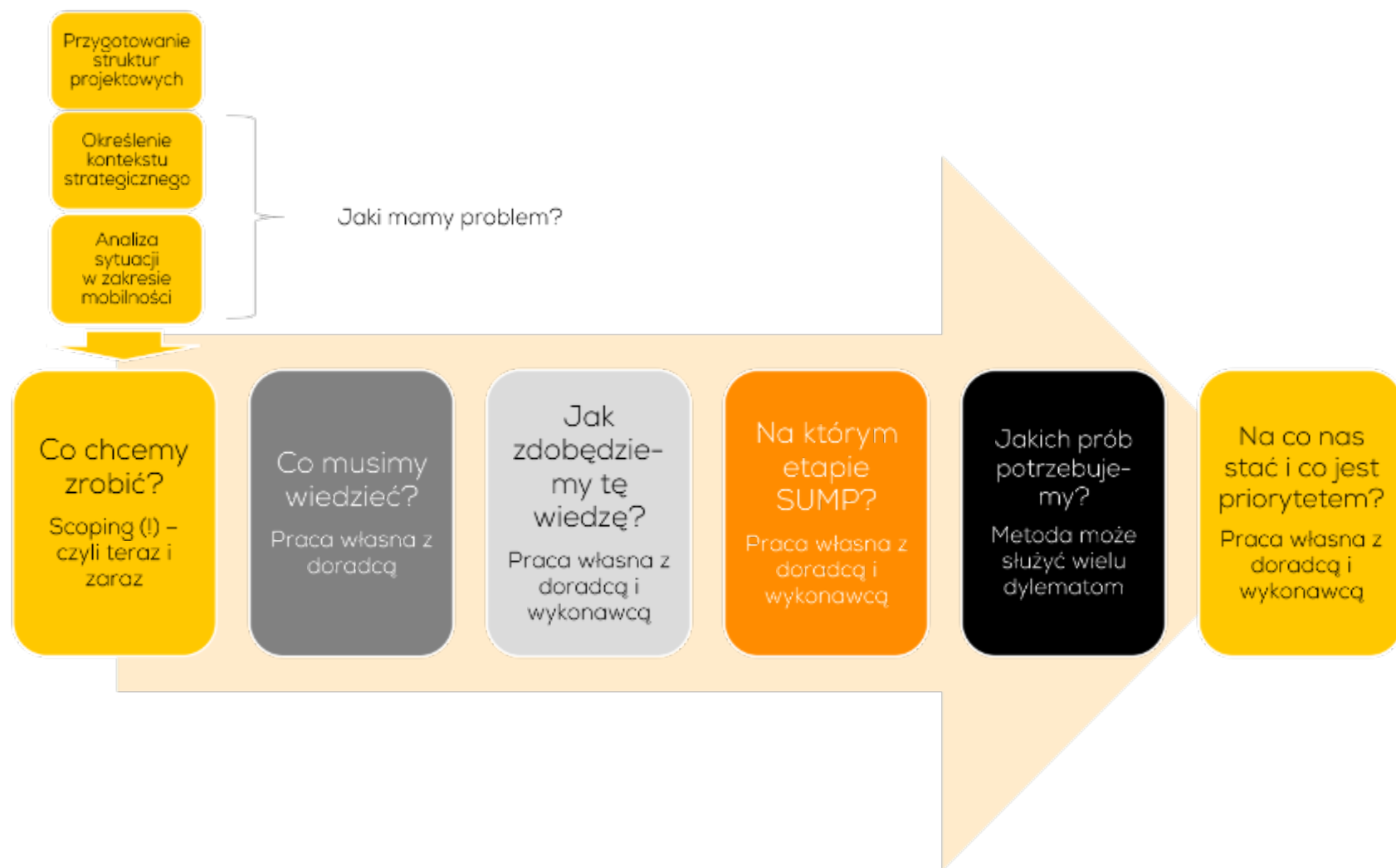
WOLAŃSKI

PRZYKŁADY DOBORU METODYKI DO KONKRETNÝCH WYZWAŃ ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI WYNIKAJĄCYCH ZE SCOPINGU

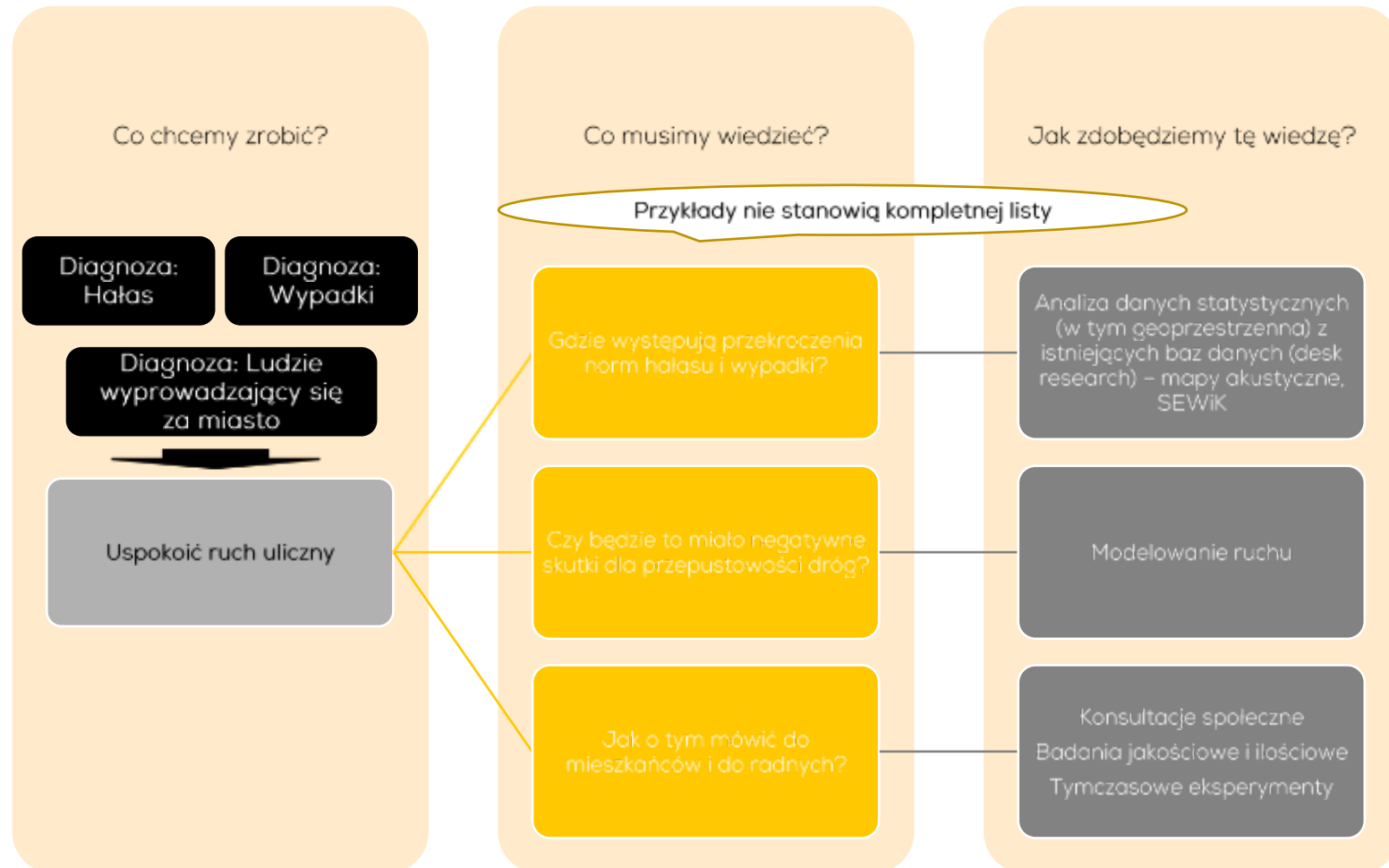
Mateusz Zaremba, Michał Wolański

SCHEMAT DOBORU METODYKI

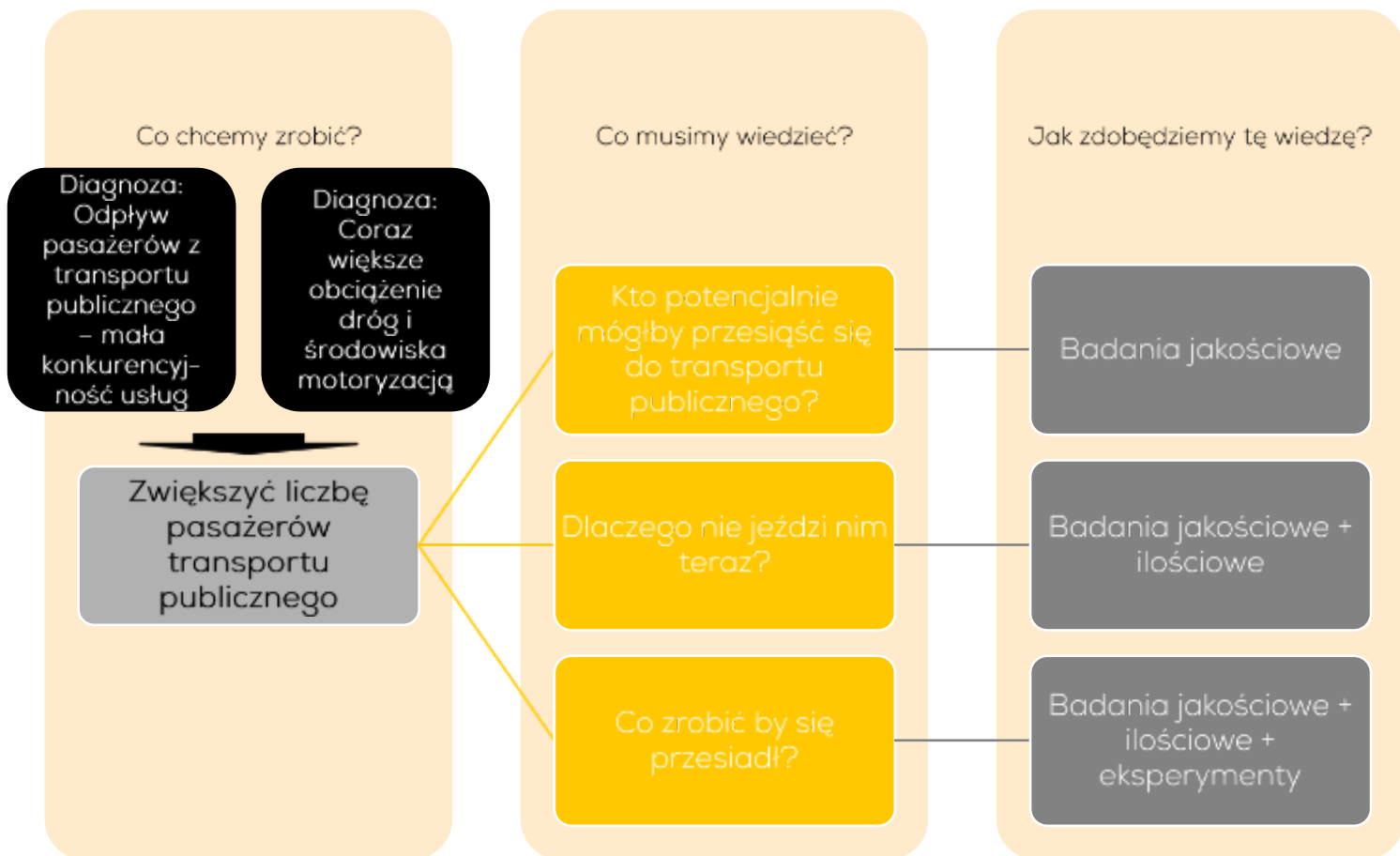
SCHEMAT DOBORU METODYKI – USPOKOJENIE RUCHU

SUMP?
+ na jakich
próbach?

SCHEMAT DOBORU METODYKI – ZACHĘCENIE LUDZI DO WYBIERANIA TRANSPORTU PUBLICZNEGO

W której fazie SUMP?
+ na jakich próbach?

Dobór metodyki do pytań i etapów może i powinien być elementem oferty merytorycznej wykonawcy SUMP
– dlatego zachęcamy do przetargów z oceną ofert merytorycznych

Nie na wszystko może nas być stać – stąd ważne są priorytety

Warsztat scopingowy jest punktem wyjścia do wyboru metodyki

WOLAŃSKI

NASTĘPNE KROKI W PROJEKCIE – PODSUMOWANIE

dr Michał Wolański, Mateusz Zaremba

Przed udzieleniem zamówienia publicznego musimy określić minimalną metodykę SUMP wraz z wielkością prób

Określenie minimalnej metodyki wymaga zdefiniowania priorytetowych problemów decyzyjnych

Metody powinny służyć pozyskaniu konkretnych informacji, na określonych etapach projektu

W toku przetargu możliwe są zmiany metodyki (jeśli przewidzimy kryteria jakościowe) i zmiany w przyporządkowaniu metod do etapów – jeśli przewidzimy merytoryczną ocenę ofert

W toku realizacji umowy na wykonanie SUMP możliwe są zmiany w przyporządkowaniu metod do etapów – pod warunkiem zachowania łącznej pracochłonności w obrębie umowy i jej rozliczanych etapów

DALSZE KROKI W PROJEKCIE

Warsztaty scopingowe –
określenie kluczowych
problemów SUMP oraz obszaru
geograficznego

Q1 2020 (jeśli nie ma problemu z finansowaniem),
ew. Q2 2020 (jeśli jest problem z finansowaniem)

Przygotowanie specyfikacji
SUMP

Q1 2020 (jeśli nie ma problemu z finansowaniem),
ew. Q2 2020 (jeśli jest problem z finansowaniem)

KOLEJNE WEBINARIA

Grudzień
2020

- Konsultacje społeczne

Styczeń
2021

- Budowa logiki zmiany / interwencji, definiowanie i ocena scenariuszy SUMP

Luty
2021

- Rola SUMP w polityce rozwoju i procedura uchwalania SUMP

Marzec
2021

- Monitoring i ewaluacja SUMP

LINK DO ANKIETY

<https://ankieta.cupt.gov.pl/index.php/228689?lang=pl>

Osoby uczestniczące tylko w webinarium – prośba o wypełnienie teraz

Osoby uczestniczące w warsztatach – prośba o wypełnienie po warsztatach

WOLAŃSKI

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ